

De wetgever draagt derhalve de grootste verantwoordelijkheid voor het tot gelding brengen van de rechtvaardigheid bij belastingen. Dit uitgangspunt is terug te vinden in het legaliteitsbeginsel (artikel 104 Grondwet).

2.1.1 De wetgever en zijn verantwoordelijkheid voor een rechtvaardige belastingheffing

Belastingregels, maar ook de uitvoering daarvan, zijn dus gebaseerd op ideeën van gerechtigheid.⁹⁴ ⁹⁵ Algemeen wordt aanvaard dat overheidsbesluiten betreffende de belastingheffing, indien in formele wetsvorm genomen, een waarborg zijn voor het tot stand komen van goed belastingrecht. De democratisch, gelegitimeerde wetgever moet hebben ingestemd met inbreuken op de vrijheid en de eigendom van burgers. De burger moet worden beschermd tegen niet- acceptabel overheidsoptreden, bijvoorbeeld tegen absoluut overheidsoptreden, machtsmisbruik en willekeur.⁹⁶ Volgens Klap houdt het legaliteitsbeginsel in dat burgers tegen dit niet-acceptabel overheidsoptreden worden beschermd en dat aan hun, via duidelijk geredigeerde belastingwetgeving, rechtszekerheid wordt geboden.⁹⁷ Mann vermeldt in dit kader: "Liberale Schriftsteller des ausgehenden 19. Jahrhunderts glaubten die Freiwilligkeit der Besteuerung in der parlamentarischen Demokratie verbürgt zu sehen. Die gesetzgebenden Körperschaften repräsentieren die Bürgerschaft. Wenn sie den Staatshaushalt festlegen und hierbei Ausgaben und Einnahmen bewilligen, verdolmetschen sie nur die Wünsche der Bürgerschaft" ⁹⁸

Burgers zouden de in formele wetsvorm besloten belastingheffing dus eigenlijk als rechtvaardig moeten ervaren, want deze belastingheffing is conform hun wensen. Dit zou hen ertoe moeten brengen om belastingen zonder morren af te dragen. Deze toestand van politieke "rijpheid" maakt deel uit van het politieke gedachtengoed van de Romantiek en ook van enkele liberale schrijvers aan het einde van de 19e eeuw.⁹⁹ Dit gedachtengoed heeft er in elk geval toe geleid dat het legaliteitsbeginsel een belangrijk uitgangspunt voor de belastingheffing is. Geppaart merkt in dit verband op: "Ook thans waakt het legaliteitsbeginsel, nu verankerd in artikel 104 van de Grondwet, tegen een belastingheffing waarbij de overheidsaansprakelijkheid te zeer zou worden bepaald door de opvattingen van de uitvoerende macht".¹⁰⁰

met in acht-neming van door het Recht gegeven regels etc." (blz. 199)

⁹⁴ H.J. Hofstra[3]: "In wezen gaat het in de rechtsstaat, wat ons probleem betreft, om vast te stellen wat goed belastingrecht is: goed belastingrecht in de zin van belastingrecht dat een optimum van rechtvaardigheid en doelmatigheid in zich weet te verenigen." (blz. 14)

⁹⁵ Zie hoofdstuk 2.8.

⁹⁶ H.D. Stout[4]: "Het rationele karakter van de wet vormt samen met de eis van de heerschappij van de wetgever, de belangrijkste waarborg tegen machtsmisbruik en willekeur van de wetgever." (visie M. Weber, weergegeven door H. Stout[4, blz. 24, 32, 34, 35])

⁹⁷ A. Klap[5, blz. 12].

⁹⁸ F.K. Mann[2, blz. 275].

⁹⁹ F.K. Mann[2, blz. 275].

¹⁰⁰ Ch.P.A. Geppaart[6, blz. 9].